

Συζήτηση 5 τρόποι για να πει η τέχνη την αλήθεια σε δύσκολους καιρούς

ΕΚΘΕΣΗ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ ΒΑΡΕΛΑ ΤΑΚΗ

«Μετ' άλλων ανθρώπων έργο II»

Δημοτική πινακοθήκη Πάτρας

Σάββατο 14 /02 /2015

Μαίρη Σοφούλη: Βρισκόμαστε στην Δημοτική Πινακοθήκη της Πάτρας, στην έκθεση του ζωγράφου Τάκη Βαρελά «Μετ' άλλων ανθρώπων έργο II».

Για λόγους ραδιοφωνικούς και για τους ακροατές μας, που μας ακούν απευθείας σε πάρα πολλά μέρη της Ελλάδας, η συζήτηση μεταδίδεται από τον αγωνιζόμενο ραδιοσταθμό των απολυμένων της ΕΡΤ, που εδώ και δυο χρόνια δίνουν τον αγώνα τους, μας έκαναν την παραχώρηση θα έλεγα να μεταδώσουν την συζήτηση και τους ευχαριστούμε πολύ για την δυνατότητα που μας έδωσαν, να κάνουμε δηλαδή, την μετάδοση.

Αυτό που κάνουν σήμερα οι απολυμένοι υπάλληλοι της ΕΡΤ δεν υποχρεωμένοι να είναι σήμερα εδώ, το θέλουν και το κάνουν οι ίδιοι από καρδιάς, αλλά είναι υποχρεωμένοι στη συνείδηση τους και μόνο, αντιλαμβάνονται ότι είναι ένα καλό πολιτιστικό προϊόν, μια καλή πολιτιστική εκδήλωση και είναι ένας κοινός τόπος για όσους μας ακούνε σήμερα.

Να πούμε ότι πρώτη ραδιοφωνική μετάδοση έγινε στις 28 φλεβάρη, με την μετάδοση της συναυλίας της Εύας Φάμπα και να τους ευχαριστήσουμε πάρα πολύ τους απολυμένους εργαζομένους ης ΕΡΑ Πάτρας μας δίνουν την δυνατότητα, ότι ακουστεί σήμερα εδώ, να ακουστεί σε ένα πολύ μεγαλύτερο ακροατήριο και για δεοντολογικούς λόγους την ραδιοφωνική κάλυψη την έχει εδώ μαζί μας ο Κώστας Σωτηρόπουλος και επάνω στα στούντιο της ΕΡΑ Πάτρας, που στέλνει και το τελικό ήχο, ο Απόστολος Ηρακλέους.

Να μπορούμε όμως στην έναρξη της σημερινής μας εκδήλωσης.

Είναι το δεύτερο μέρος από τα «Σάββατα του πολιτισμού» που κάνουμε στις παράλληλες εκδηλώσεις στα πλαίσια της έκθεσης ζωγραφικής «Μετ' άλλων ανθρώπων έργο II» του Τάκη Βαρελά.

Να σας καλωσορίσω εκ μέρους λοιπόν του πρόεδρου του Πολιτιστικού Οργανισμού του Δήμου Πάτρας, του κ. Βασίλη Θωμόπουλο που βρίσκεται εδώ μαζί μας απόψε.

Επίσης καλωσορίζουμε την ατομική και αναδρομική έκθεση «Μετ' άλλων ανθρώπων έργο II» του Τάκη Βαρελά, θα μπορούσαμε να πούμε ότι ο Πολιτιστικός οργανισμός, ανοίγει ένα νέο κύκλο εικαστικών εκδηλώσεων της Δημοτικής Πινακοθήκης και αυτό γίνεται στα πλαίσια της νέας πολιτιστικής πολιτικής που επιχειρεί να χαράξει η νέα διοίκηση του Πολιτιστικού Οργανισμού. Μια πολιτιστική πολιτική με σαφή προσανατολισμό που απευθύνεται στην σωστή διαπαιδαγώγηση του λαού μας στον τομέα των τεχνών και εν γένει του πολιτισμού.

Στην προσπάθεια αυτή ο Πολιτιστικός Οργανισμός θέλει να ενσωματώσει όλο το καλλιτεχνικό και πνευματικό δυναμικό της πόλης όπως νεολαίους, επαγγελματίες, ερασιτέχνες, συλλόγους, αλλά και φορέων της περιοχής μας στον τομέα του πολιτισμού όλων των μορφών τέχνης, για την ανάπτυξη ενός πολιτισμού που να ανήκει σε όλους χωρίς διακρίσεις και ελιτισμούς.

Η σημερινή εκδήλωση ελπίζουμε να προκαλέσει το ενδιαφέρον σας, γιατί η επιθυμία των συνομιλητών μας είναι να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις ούτως ώστε, να αποτελέσει το

έναυσμα μισ γόνιμης και δημιουργικής συζήτησης, που υποδηλώσει εξάλλου και ο τίτλος της εκδήλωσης, εμπνευσμένος, αλλά παραλλαγμένη Μπρεχτική φράση: 5 τρόποι για να πεί η τεχνη την αλήθεια σε δύσκολους καιρούς

Να σας παρουσιάσω σήμερα το πάνελ μας και τους εισηγητές μας.
Πρώτος θα μιλήσει ο Τάκης Βαρελάς, ζωγράφος και μέλος του ΔΣ του ΕΕΤΕ, δεύτερος, ο κ. Γιώργος Μπίμης, εκπαιδευτικός και ποιητής, και τρίτος ο κ. Χαράλαμπος Δαραδήμος, γλύπτης, εκπαιδευτικός, πρόεδρος του ΟΣΔΕΕΤΕ και πρώην πρόεδρος του ΕΕΤΕ

Να δώσουμε λοιπόν το λόγο στον κ. Τάκη Βαρελά και να κάνουμε μια σύντομη περιγραφή, για λόγους ραδιοφωνικούς. Βρισκόμαστε μέσα στη Δημοτική Πινακοθήκη και δίπλα στα έργα ζωγραφικής της έκθεσης του Τάκη Βαρελά.

Βαρελάς Τάκης: Καταρχήν θα ήθελα να σας ευχαριστήσω για την σημερινή παρουσία σας εδώ, να ευχαριστήσω την ΕΡΑ Πάτρας και ιδιαίτερα τους εργαζόμενους, οι οποίοι μπορώ να πω ότι δίνουν μια μάχη επικοινωνίας της πληροφορίας και της δράσης στην πόλη σας, γιατί αυτό είναι το πιο σημαντικό, ιδιαίτερα μου κάνει εντύπωση που βρίσκονται νέοι άνθρωποι και το χαίρομαι πάρα πολύ που σήμερα είναι μαζί μας.
Θέλω να πιστεύω ότι σημερινή συζήτηση, πράγματι, θα είναι ένα έναυσμα για το πώς και οι δημιουργοί βλέπουν την αλήθεια από την μεριά και πως ίδιοι άνθρωποι από την άλλη μεριά, αντιλαμβάνονται, το τι είναι αληθινό και τι ψεύτικο.

Δώστε μου την ευκαιρία ευχαριστήσω δύο πρόσωπα.

Ο ένας είναι ο Γιώργος Μπίμης με τον οποίο έχω την τιμή να έχω περπατήσει μαζί του από τα παιδικά μου χρόνια. Μεγαλώσαμε μαζί στο ίδιο χωριό στην ίδια γειτονιά, με ξέρει καλύτερα από όλους και θα μπορούσε να πει δύο κουβέντες για το νόημα του έργου και δεύτερο είναι σήμερα μαζί μας για να πει την δική του άποψη, μέσα από την ποίηση, για το πώς βλέπει αυτά που συμβαίνουν γύρω μας.

Το δεύτερο είναι ένα ξάφνιασμα, από μια άλλη παρουσία στο χώρο και είναι ο **Κώστας Αίσωπος**, είναι συγχωριανός μου και αυτός, ο οποίος περπάτησε μαζί μου και αυτός μαζί μου στο χωριό και σήμερα είναι δημοτικός σύμβουλος με τη Λαϊκή Συσπείρωση στο Δήμο της Λιβαδειάς.

Τους ευχαριστώ γιατί περπατήσαμε σε δύσκολους καιρούς, δεν είμαστε μπαρουτοκαπνισμένοι, εν είμαστε από εκείνη την γενιά, αλλά μας πήραν τα μπαρούτια αυτών των ανθρώπων και περπατάμε.

Υπό αυτή την έννοια πρέπει να πω και κάτι – γιατί είχα μεγάλες συζητήσεις με τον Μπάμπη, για το πώς τυπώθηκε ο τίτλος της εκδήλωσης αυτής. Πράγματι υπάρχει μια παράφραση στον τίτλο

Ο σωστός τίτλος, όπως δόθηκε από τον Μπρεχτ το 1935 ήταν : **«Πέντε δυσκολίες για να πεις την αλήθεια σε δύσκολους καιρούς»**, στη ρύμη των δράσεων συμβαίνουν και αυτά, αλλά εν πάση περίπτωση, δεν παύει να γίνει αφορμή να γίνει μια κουβέντα και εγώ δεν θα ήθελα να πω τίποτα παραπάνω από τους πέντε τρόπους όπως διατυπώθηκαν από τον Μπερτολτ Μπρεχτ το 1935, μια πραγματικά δύσκολη εποχή με το φασισμό στην εξουσία Μα, θα μου πείτε ότι, είναι έτσι τα πράγματα σήμερα;

Όχι δεν είναι, αλλά ο φασισμός είναι παράγωγο του καπιταλισμού, λοιπόν ο φασισμός αλλάζει και παίρνει διάφορες μορφές στα πλαίσια του καπιταλισμού.

Εμφανίζεται δίπλα μας στην ζωή μας, ακόμα και στον ύπνο μας και στην αϋπνία μας, μας φέρνει γύρω.

Άρα λοιπόν εκτιμούμε, τουλάχιστον εγώ το εκτιμώ, ότι είναι πάρα πολύ δύσκολο σήμερα με μια τεράστια δουλειά που γίνεται από τα ΜΜΕ να αποκρύπτεται, το τι είναι ψεύτικο και τι

αληθινό, τι είναι μυθιστορία. Είναι πραγματικά δύσκολο στον καθένα μας να αντιληφθεί, το τι είναι πραγματική δημιουργία, ως προσέγγιση για να δουλέψει ο ίδιος και από την άλλη, ή τη δυσκολία να ξεχωρίσει η κοινωνία το τι, είναι αληθινό και το τι δεν είναι.

Αυτό που χρειάζεται για να πεις και να διατυπώσεις την αλήθεια σε κάθε εποχή, όπως αυτή τίθεται κάθε φορά, αφορά κυρίως το δημιουργό.

Το πρώτο λοιπόν χρειάζεται είναι να έχεις την τόλμη σε αυτή την εποχή την δύσκολη, η οποία έχει διάφορες παράπλευρες απώλειες, να βγεις και να πεις ένα και ένα κάνουν δύο, τα πράγματα είναι έτσι και δεν είναι αλλιώς και είναι έτσι, για αυτόν και για αυτόν το λόγο και αυτό το αίτιο, είναι που το γεννάει, είναι αυτό, οι καπιταλιστικές σχέσεις παραγωγής. Αυτή η τόλμη, προσωποποιείται όσο αφορά την τέχνη και αυτή τη αναλαμβάνει ο δημιουργός. Δεν παύει όμως να έχει τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα της, δεν παύει όμως να είναι το πρώτο και το μόνο που χρειάζεται που χρειάζεται.

Το δεύτερο είναι πάρα πολύ σημαντικό και ο καθένας το ψάχνει μέσα στο έργο του, το φωτίζει,; το ενισχύει; ή δεν το φωτίζει,; το θολώνει; και εδώ απαιτείται να ψάξεις να βρεις την πραγματική αλήθεια, γιατί το τι είναι αληθινό και το τι είναι ψεύτικο τεκμηριώνεται στην πράξη, αλλά και από την πράξη προκύπτουν αντιδράσεις και επιπτώσεις. Κάποιοι έχουν συμφέρον, κάποιοι δεν έχουν, για να το πω με πολιτικούς όρους. Άρα λοιπόν αυτό το στοιχείο είναι πολύ σημαντικό, πρέπει να δεις το κυρίαρχο, το πραγματικά αληθινό.

Για να δούμε ένα παράδειγμα τέτοιο.

Ερχόμενος χθες στην Πάτρα, είχα το ραδιόφωνο στη NET, γύρω στις 9πμ με 10πμ αν δεν κάνω λάθος, είχε ένα ραδιοφωνικό magazine, και μέσα λοιπόν στις ειδήσεις που πέφτανε βροχή, έπεσε και μια είδηση για την Αχαΐα για ένα σημαντικό γεγονός, το οποίο συνέβη στη Χαλανδρίτσα, όπου εκεί ο άλλος είχε κλείσει καμιά 25αριά άτομα μετανάστες σε μια αποθήκη, οι οποίοι δούλευαν 19 ώρες τη μέρα, με ξυλομανιό με απειλές κλπ.

Και ακούστε τώρα λοιπόν την τοποθέτηση της δημοσιογράφου:

- Τι βαρβαρότητα είναι αυτή!
- Που καταντήσαμε!
- Μα τι πράγματα είναι αυτά! Μα δεν υπάρχει κράτος;

Και όσο μίλαγε αυτή, τόσο νευρίαζα, εγώ!

Για να δούμε, λέω θα πει, τίποτα;

Και δώστου το ένα, δώστου το άλλο, είχαν πέσει να «πεθάνουν» οι δημοσιογράφοι!, όμως δεν είπαν κουβέντα για το αίτιο που γέννησε την εκμετάλλευση και τον βαρβαρότητα και το ξυλοδαρμό, για τι όλα αυτά προκύψαν έγιναν για να κερδίσει ο ιδιοκτήτης.

Δίπλα στη Μανωλάδα γεννήθηκε μια Χαλανδρίτσα!

Είχαμε όμως τον πόνο του συστήματος, τα ΜΜΕ λαλίστατα για την βαρβαρότητα, βάρεσαν στο συναίσθημα από όλες της μεριές, το ζήτημα όμως της άγριας εκμετάλλευσης, το αίτιο δηλαδή που το γέννησε τη βαρβαρότητα, αποσιωπήθηκε.

Θα μου πει κάποιος, καλά, εσύ περιμένεις να τα πουν όλα;

Όχι, ούτε μισόλογα δεν είπαν ως προς το αίτιο.

Άρα εδώ λοιπόν βγαίνει το βασικό συμπέρασμα που γέννησε το αίτιο, η εκμετάλλευση και το κέρδος αποσιωπήθηκε συντεταγμένα από τα ΜΜΕ.

Μα θα μου πεις, περιμένεις από αυτήν την NET, να στο πει;

Ναι περιμένω από την NET να μου το πει!

Αλλά αυτή η NET έχει κυβέρνηση, έχει εξουσία, έχει την κυριαρχή τάξη από επάνω, η οποία ορίζει, το τι θα πεις, πως θα το πεις και τότε θα το πεις και για ποιανού το συμφέρον θα το πεις

Εδώ πάμε **στο τρίτο σημείο** που λέει ότι πρέπει να αποφασίσεις για ποιανού το συμφέρον θα γράψεις. Αν στο προηγούμενο, είχε καθοριστεί το τρίτο, να μιλήσεις για το συμφέρον της εργατικής τάξης, εκεί θα έβγαινε το αίτιο και γιατί έγινε αυτό.

Άρα λοιπόν η δυσκολία του ζωγράφου είναι να φτάσει στην καρδιά του προβλήματος, άρα λοιπόν πρέπει να ξεκαθαρίσεις το πώς και για ποιανού το συμφέρον θα γράψεις και όχι μόνο αυτό, αυτό που θα ζωγραφίσεις, αυτό που θα γράψεις να μπορεί να γίνει ένα εύχρηστο όπλο για αυτούς, που παλεύουν να αλλάξουν την μοίρα τους και για αυτό είναι μια δύναμη η τέχνη.

Να πω ένα παράδειγμα

Είναι δυνατό, έργο η Γκουέρνικα του Πικάσο. Εγινε το 1938 για να σηματοδοτήσει ότι ο φασισμός είναι αυτός, εκτέθηκε στο Παρίσι το 1938 και λέγεται ότι επισκέφτηκε το περίπτερο της έκθεσης ο πρόξενος της Γερμανικής πρεσβείας.

Έτυχε κατά την επίσκεψη να παρευρίσκεται ο Πικάσο εκεί, και του λέει πρέσβης: «**Κύριε Πικάσο, δικό σας είναι το έργο αυτό;**», «**Όχι**» του απαντά ο Πικάσο. «**Δικό σας!**»

Εκεί λοιπόν αυτό το έργο θα μπορούσε να ήταν: Δίστομο, Καλάβρυτα, Ναγκασάκι, Γκουέρνικα, βάλτε ότι ματώθηκε στον τόπο αυτόν ακόμη στα δικά μας μέρη κάθε 100 μέτρα έχει 50 – 70 εκτελεσμένους μέχρι να φτάσεις στο Δίστομο με τη σφαγή 250 ανθρώπων. Άρα αυτά όλα λοιπόν πρέπει να προσδιορίζονται ιδιαίτερα όταν απευθύνεται η τέχνη στους ανθρώπους που έχουν την ικανότητα να αλλάξουν την ίδια την ανθρωπότητα και την ίδια τους την ζωή.

Το τέταρτο σημείο, το οποίο είναι πολύ σημαντικό, είναι να βρεις την εξυπνάδα, τον τρόπο, την μέθοδο να φτάσεις σε αυτούς που πραγματικά θεωρείς ότι το έργο ανήκει που πρέπει να ακουμπήσει προκειμένου να υπάρξει δράση.

Υπάρχουν πραγματικά δεκάδες τρόποι, δύσκολοι, αλλά βρισκόμαστε στο λεγόμενο τοίχο.

Καλό το έργο μου, ωραίο το ποίημα του Γιώργη, αλλά, όταν φτάνει μπροστά πόρτα του εκδότη σταματά γιατί υπάρχει το συμφέρον του εκδότη.

Καλά τα έργα μας, ε! κάνουμε και σοσιολογία για να ζήσουμε, όμως, για να δούμε, τα μέσα έχουν κάποιο συμφέρον να προωθήσουν το προοδευτικό έργο, την τέχνη εκείνη για γίνει κτήμα της κοινωνίας;

..

Όχι! Εδώ γίνεται μια πάλη να βρούμε τρόπους, μαζί με συμμάχους, με εκείνους που αγαπούν την δουλειά την πραγματική, που τους δίνει την πραγματική ευχαρίστηση.

Μια τέτοια δουλειά, είναι αυτή που γίνεται σήμερα στην Πάτρα και δεν θεωρείται εξυπνάδα αυτό, γιατί εδώ είναι λίγο πολύ εύκολα τα πράγματα, γιατί εδώ έχεις ένα Δήμο πραγματικό αρωγό των τεχνών, όπου ότι ποιο προοδευτικό έργο προσφέρεται, το στηρίζει. Σε άλλους Δήμους, δεν είναι εύκολα τα πράγματα. Μας λένε δεν σας δίνουμε αίθουσες γιατί μας θεωρούν ιδιώτες, έτσι καθαρά και ξάστερα.

Άρα, όλοι οι άνθρωποι των γραμμάτων και των τεχνών θα ζητάνε αίθουσες και θα τους χαρακτηρίζουν εμπόρους, έτσι λοιπόν δεν έχουμε απέναντι μας μόνο τους βιομήχανους και τους μεγαλέμπορους της τέχνης, έχουμε και τους δημαρχαίους εκείνους οι οποίοι ούτε λίγο ούτε πολλοί υπηρετούν τους μηχανισμούς του συστήματος.

Το πέμπτο στοιχείο που πρέπει να εξετάσουμε, είναι η σχέση του δημιουργού με εκείνους που απευθύνεται.

Ο δημιουργός, ο ζωγράφος, ο λογοτέχνης πρέπει να έχει επιλέξει με ποιον θα είναι. Είναι πολύ σημαντικό εφόσον γράφεις για το συμφέρον της τάξης που παράγει τα πάντα, για εμένα είναι αληθινό και τεκμηριωμένο, ότι πρέπει να είσαι με αυτούς.

Άρα η τέχνη πρέπει να έχει τους σκοπούς και στόχους της, όχι τα ιδεολογήματά μας.

Όσο αφορά την σχέση την δική μου και του έργου μου και της δουλειάς μου δεν είναι, το τι δηλώνω, αλλά το τι πράττω δηλαδή, αυτή η δουλειά να υπηρετεί την ατομική μου ιδεολογία όπως εγώ την έχω προσδιορίσει στο μυαλό μου;

Η δική μου προσέγγιση ξεκινά από ένα απλό πράγμα: Ότι πλούτος, σήμερα, είναι οι συσσωρευμένες επιστημονικές δεξιότητες των ανθρώπων, εκατομμύρια χρόνια τώρα, για να υπηρετούν τις ανάγκες τους. Έτσι πήγαν οι κοινωνίες μπροστά.

Θέλετε από τις επιστήμες, τους εργαζόμενους, τα εργοστάσια, της υπηρεσίες, ότι δηλαδή σήμερα υπάρχει, έχουν προκύψει από αυτές τις δεξιότητες των ανθρώπων, των εργαζομένων.

Αυτόν τον πραγματικό πλούτο, δεν τον καρπείται, αυτός που τον παράγει.

Αυτή η αντίφαση πρέπει να τελειώσει, σήμερα, αύριο, μεθαύριο, πρέπει να τελειώσει γιατί αυτό το αίτιο, αυτή αντίφαση, είναι που γεννάει, όλα τα άλλα, τις Χαλανδρίτσες που λέγαμε και την αναδουλειά, την ανεργία και όλα αυτά.

Άρα λοιπόν αυτό που κρίνεται, είναι το κατά πόσο περπατάω με αυτούς τους ανθρώπους μαζί ή δεν περπατάω ή συσκοτίζω ή θολώνω ή να παίζω μόνο με το συναίσθημα ή να παίζω με τους νόμους του ωραίου, ή δεν τους αναδεικνύω ή τους παραβλέπω.

Αν τα κάνω όλα αυτά θα ήμουν οπουδήποτε αλλού, δεν θα ήμουν, ούτε με την πάστα μου, ούτε με τα γεννοφάσκια μου, ούτε με αυτούς που με γέννησαν και με έκαναν, δεν θα ήμουν με τους ανθρώπους, που έχουν και τα ποιοτικά αλλά και τα ποσοτικά χαρακτηριστικά όπως την δυνατότητα, αυτή την κοινωνία να την αλλάξουν.

Απλώς πρέπει να αντιληφθούν την δύναμη την οποία έχουν.

Και το κλείνω εδώ

Μαίρη Σοφούλη: Επειδή είχε μια πολύ ωραία ξενάγηση και συζήτηση με την σπουδάζουσα ο κ. Βαρελάς, νομίζω ότι θα μας δοθεί η δυνατότητα να γίνει μια ωραία συζήτηση και να απαντηθούν ερωτήματα.

Στη συνέχεια ο ποιητής και εκπαιδευτικός Γιώργος Μπίμης, που ξέρει καλά τον Τάκη Βαρελά έχει το λόγο

.....

Ερώτηση: Με τόση υποκουλτούρα που σεβίρουν τα ΜΜΕ, είστε αισιόδοξοι, ότι η πραγματική τέχνη μπορεί να διαμορφώσει θετικά την συνείδηση των ανθρώπων;

Δαραδήμος Χαράλαμπος: Εγώ θα είμαι πολύ σύντομος. Μιλάμε για την σχέση των ανθρώπων με την τέχνη, μιλάμε για την σχέση της τέχνης με τα μέσα, την σχέση της τέχνης με την φύση.

Ξεχνάμε ότι η σχέση της τέχνης που εμφανίζεται με αυτή τη μορφή, είναι πρώτα από όλα σχέση ανθρώπων, δεν είναι η σχέση η δική μου με το βράχο, είναι η σχέση η δική σου, η δική μου με το βράχο.

Όλα αυτά λοιπόν είναι στο προσκήνιο, και συμφωνώ μαζί σας και τα ΜΜΕ, και δεν διαβάζει ο κόσμος κλπ, δεν με απασχολεί αυτό. Ο κόσμος μιλάει μεταξύ του; ανθρώπινη σχέση υπάρχει στην καθημερινότητα μας; Ή είμαστε κλειδωμένοι σε ένα πολύ μικρό κύκλο ανθρώπων. Οσο είμαστε κλειδωμένοι και κουμπωμένοι, παίζουμε το ρόλο αυτών που μας πολεμάνε, μας θέλουν ένα – ένα χωριστά για να μας ελέγχουν.

Ποια είναι η αντιπαράθεση σε αυτό;

Η κοινωνικότητα, δηλαδή η οικοδόμηση νέων σχέσεων, δηλαδή από κάθε πλευρά, από το κατά πόσο λέμε καλημέρα, ή χαμογελάμε ή κλαίμε γιατί είμαστε στεναχωρημένοι.

Είμαστε απομονωμένοι και αν δεν το σπάσουμε αυτό, κανένας καλλιτέχνης, καμία μορφή τέχνης, δεν θα λυτρώσει κανέναν.

Για αυτό μιλάω από την αρχή, ότι πρέπει να βρει ο ένας τον άλλο με άλλο μάτι και το κλείνω εδώ, γιατί έτσι θα διαπιστώσουμε τις κοινές ανάγκες, τα κοινά προβλήματα και όχι την ανάγκη μου, την ανάγκη σου.

Αν δεν μιλήσουμε μεταξύ μας, δεν θα διαπιστώσουμε ποτέ ότι 'έχουμε κοινές ανάγκες, άρα δεν θα βρεθούμε ποτέ μαζί, από εκεί ξεκινάει το πρόβλημα

Αν δεν επικοινωνήσουμε Ειδάλλως, δεν μπορούμε να το αντιμετωπίσουμε. Το μόνο που μπορούμε να κοιτάξουμε είναι η συλλογικότητα, η δημιουργία. Τα άλλα τα είπατε εσείς.

Τάκης Βαρελάς: *Τώρα πώς να απαντήσουμε εμείς αν είμαστε αισιόδοξοι. Μπορούμε να πούμε ότι εμείς είμαστε αισιόδοξοι, αφού δεν έχει μείνει τίποτα όρθιο.*

Θα πίναμε καφέ στο «Σταθμό». Ήπιαμε καφέ το απόγευμα λέει ο Μπάμπης – με συμπληρώνει.

Λοιπόν, αν γυρίσετε και δείτε τα έργα σε μια σειρά από αυτά μεταξύ τους υπάρχουν αντιφάσεις. Υπάρχει μια σειρά 4 έργων με τίτλο «Απαξίωση», τα οποία σας δηλώνω, ότι βγήκαν με πολύ μίσος, κυριολεκτικά με πολύ μεγάλο μίσος με καταστροφή, μιλάω για καταστροφική τεχνική τάση, γιατί έβλεπα να καταστρέφονται έργα άλλων τεχνιτών, των άλλων γλυπτών, όποιος γλύπτης μπορεί να πει ότι μπορώ να κάνω ένα OLYMPIC TSAMPION μου, ένα πανέμορφο πλοίο που πλέει στη θάλασσα, φτιαγμένο με μέταλλα, βάλτε και ότι θέλετε επάνω είναι ένα στολίδι αυτό.

Δείγμα λοιπόν, ότι αν οι τεχνίτες αυτοί ολιγωρήσουν τότε τα πράγματα θα είναι δύσκολα, ακριβώς γιατί ένα καράβι, ένα πλοίο δεν γίνεται στον αέρα, γίνεται με πρόγραμμα, με σχέδιο, γίνεται με την όσμωση των ανθρώπων, όλες οι τέχνες εκεί συλλειτουργούν βίαια ή ήπια, γιατί έτσι πήγε η ανθρωπότητα μπροστά, δεν πήγε δηλαδή με την μια προς τα πάνω.

Πόνος, πίκρα, αίμα, γλύκες, ήττες, νίκες, όλα μέσα στην ζωή.

Τα 4 έργα απέναντι με τον τίτλο «Απαξίωση» υποδηλώνουν τη Ζώνη στο Πέραμα, όπου εκεί δούλευαν 15.000 άτομα και πήγαιναν στις 5 θάλασσες του κόσμου για να γίνει πρώτη η ελληνική ναυτιλία σε μεγέθη και σήμερα αυτά τα καράβια τα καρπούνται βιαίως 5 άνθρωποι και τα ναυπηγούν στην Κίνα γιατί το συμφέρον τους είναι το κέρδος του ναύλου. Φτιάχνουν καράβια και απαξιώνουν το λιμάνι για να μη δουλεύουν οι Έλληνες .

Από την 'άλλοι υπάρχουν δύο έργα τα οποία δείχνουν τα κτίρια της πόλης. Έσπασαν οι πόλεις, ερήμωσε η Πάτρα και το Πέραμα ,γίνονται μετανάστες ,ελπίζοντας να ζήσουν.

Τι είναι αυτό λοιπόν που μας συνδέει όλους αυτούς, και για να φτάσω και σε εμάς τους δημιουργούς, απλά όλοι πρέπει να συναντηθούν και συλλειτουργούν, για αυτό που δεν μπορεί να ανατραπεί .

Δηλαδή: Αν ο ήλιος σβήσει, τότε έχουμε χάσει. Ή μάλλον αν τους επιτρέψουμε να σβήσουν το ήλιο τότε έχουμε ηττηθεί, άρα λοιπόν παίρνεις θέση, και, συντονίζεσαι, συνυπάρχεις, συμπορεύεσαι, συζητάς, συλλειτουργείς, συνδράς, βάλτε εκεί ότι θέλετε, εκτός από ΣΥΡΙΖΑ (γέλια) Επειδή έβαλλα όλα τα συν μπροστά και μου βγήκε αυθόρμητα